

RAHVUSVAHELISTE LEPINGUTEGA LOODUD ORGANITE VASTU VÕETUD AKTID

Rahvusvahelise avaliku õiguse alusel on õiguslik toime ainult ÜRO Euroopa Majanduskomisjoni originaaltekstidel. Käesoleva eeskirja staatust ja jõustumiskuupäeva tuleb kontrollida ÜRO Euroopa Majanduskomisjoni staatust käsitleva dokumendi TRANS/WP.29/343 uusimast versioonist, mis on kättesaadav Internetis aadressil <http://www.unece.org/trans/main/wp29/wp29wgs/wp29gen/wp29docstts.html>.

Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni Euroopa Majanduskomisjoni (ÜRO/EMK) eeskiri nr 53 – Kategooria L₃ sõidukite tüübikinnitust käsitlevad ühtsed sätted seoses valgustus- ja valgussignaalseadmete paigaldamisega

Sisaldab kogu kehtivat teksti kuni:

01-seeria muudatuste 13. täiendus – jõustumiskuupäev: 28. oktoober 2011

01-seeria muudatuste 14. täiendus – jõustumiskuupäev: 15. juuli 2013

SISUKORD

EESKIRI

1. Reguleerimisala
2. Mõisted
3. Tüübikinnituse taotlemine
4. Tüübikinnitus
5. Üldnõuded
6. Erinõuded
7. Sõidukitüübi või selle valgustus- ja valgussignaalseadmete muutmine
8. Toodangu nõuetele vastavus
9. Karistused toodangu nõuetele mittevastavuse korral
10. Tootmise lõpetamine
11. Üleminekusätted
12. Tüübikinnituskatsete teostamise eest vastutavate tehniliste teenistuste ja haldusametite nimed ja aadressid

LISAD

1. lisa. Teatis L₃-kategooria sõidukitüübile tüübikinnituse andmise, tüübikinnituse laiendamise, tüübikinnitusest andmise keeldumise, tüübikinnituse tühistamise või tootmise lõpetamise kohta seoses valgustus- ja valgussignaalseadmete paigaldamisega vastavalt eeskirjale nr 53
2. lisa. Tüübikinnitusemärgi kujundus

3. lisa. Laterna valgusavad, nulltelg ja nullkese ning geomeetrilise nähtavuse nurgad
4. lisa. Punaste tulede nähtavus eest ja valgete tulede nähtavus tagant
5. lisa. Toodangu nõuetele vastavuse kontrollimine
6. lisa. Selgitused horisontaalkalde, kaldenurga suuruse ja „δ” nurga kohta
  1. REGULEERIMISALA
Käesolevat eeskirja kohaldatakse L₃-kategooria ⁽¹⁾ sõidukite suhtes seoses valgustus- ja valgussignaalseadmete paigaldamisega.
  2. MÕISTED
Käesolevas eeskirjas kasutatakse järgmisi mõisteid:
    - 2.1. „sõiduki tüübikinnitus” – sõiduki tüübikinnitus seoses valgustus- ja valgussignaalseadmete arvu ja paigaldusviisiga;
    - 2.2. „sõidukitüüp” – sõidukid, mis ei erine üksteisest selliste oluliste aspektide poolest nagu:
      - 2.2.1. sõiduki mõõtmed ja väliskuju;
      - 2.2.2. seadmete arv ja paigutus;
      - 2.2.3. samuti ei peeta „erinevat tüüpi sõidukiteks”:
        - 2.2.3.1. sõidukeid, mis erinevad üksteisest punktide 2.2.1 ja 2.2.2 tähenduses, kuid mitte niivõrd, et see tooks kaasa muutusi kõnealusele sõidukitüübile ettenähtud laternate tüübis, arvus, asendis ja geomeetrilises nähtavuses;
        - 2.2.3.2. sõidukeid, millele on paigaldatud mõne 1958. aasta kokkuleppele lisatud eeskirja alusel heaks kiidetud laternad või sõiduki registreerimisriigis lubatud laternad või millele – juhul kui paigaldamine ei ole kohustuslik – ei ole neid paigaldatud;
    - 2.3. „püstasapind” – sõiduki keskpikitasapinnaga risti asetsev vertikaaltasapind;
    - 2.4. „tühimassiga sõiduk” – juhi, sõitjate ja koormuseta, kuid täis kütusepaagi ja tavapäraselt sõiduki varustusse kuuluva tööriistakomplektiga sõiduk;
    - 2.5. „latern” – seade, mida kasutatakse tee valgustamiseks või valgussignaali andmiseks teistele liikleajatele. Laternate hulka loetakse ka numbritulelaternad ja helkurid;
      - 2.5.1. „ekvivalentsed laternad” – ühesuguse funktsiooniga laternad, mis on tüübikinnitus saanud riigis, kus sõiduk on registreeritud; selliste laternate karakteristikud võivad erineda sõidukile tüübikinnituse ajal paigaldatud laternate karakteristikutest tingimisel, et laternad vastavad käesolevas eeskirjas esitatud nõuetele;
      - 2.5.2. „sõltumatud laternad” – seadmed, millel on eraldi valgusavad, eraldi valgusallikad ja eraldi korpused;
      - 2.5.3. „grupeeritud laternad” – seadmed, millel on eraldi valgusavad ja valgusallikad, kuid ühine korpus;
      - 2.5.4. „kombineeritud laternad” – seadmed, millel on eraldi valgusavad, kuid ühine valgusallikas ja ühine korpus;

⁽¹⁾ Nagu määratletud sõidukite ehitust käsitleva konsolideeritud resolutsiooni (R.E.3) 7. lisas, (dokument TRANS/WP.29/78/Rev.1/Amend.2, nagu viimati muudetud 4. muudatusega).

- 2.5.5. „vastastikku ühendatud laternad” – seadmed, millel on eraldi valgusallikad või erinevatel tingimustel (näiteks, optilised, mehaanilised, elektrilised erinevused) töötav üks valgusallikas, täielikult või osaliselt ühised valgusavad ja ühine korpus;
- 2.5.6. „kaugtulelatern” – latern, mida kasutatakse selleks, et valgustada sõiduki ees olevat teesosa pikalt distantsilt;
- 2.5.7. „lähitulelatern” – latern, mida kasutatakse tee valgustamiseks sõiduki ees, ilma et laterna ere tuli pimestaks vastassuunas liikuvate sõidukite juhte ja teisi liiklejaid ega tekitaks nendele muid ebamugavusi;
- 2.5.7.1. „lihtlähitulelatern” – ilma infrapunakiirguri ja/või kurvivalgustuseks kasutatavate lisavalgusallikata lähituli;
- 2.5.8. „suunatulelatern” – latern, mida kasutatakse teiste liiklejate teavitamiseks sõidukijuhi kavatsusest muuta suunda kas paremale või vasakule.
- Suunatulelaternat või -laternaid võib kasutada ka eeskirja nr 97 sätete kohaselt;
- 2.5.9. „piduritulelatern” – latern, mida kasutatakse sõiduki taga olevate teiste liiklejate teavitamiseks sellest, et sõidukijuht kasutab sõidupidurit;
- 2.5.10. „tagumise registreerimismärgi valgustusseade” – seade, mida kasutatakse tagumise registreerimismärgi jaoks ettenähtud ala valgustamiseks; see võib koosneda mitmest optilisest elemendist;
- 2.5.11. „eesmine ääretulelatern” – latern, mida kasutatakse sõiduki kohaloleku märkimiseks eestpoolt vaadatuna;
- 2.5.12. „tagumine ääretulelatern” – latern, mida kasutatakse sõiduki kohaloleku märkimiseks tagantpoolt vaadatuna;
- 2.5.13. „helkur” – seade, mis valguse peegeldumise abil sõidukiga ühendamata valgusallikalt näitab sõiduki kohalolekut vaatlejale, kes asub valgusallika lähedal.
- Käesoleva eeskirja kohaldamisel ei peeta valgustpeegeldavaid numbrimärke helkuriteks;
- 2.5.14. „ohutuli” – sõiduki kõigi suunatulelaternate samaaegne toimimine tähelepanu juhtimiseks asjaolule, et sõiduk kujutab ajutiselt teistele liiklejatele erilist ohtu;
- 2.5.15. „eesmine udutulelatern” – latern, mida kasutatakse tee valgustamiseks udus, lumesajus, vihasajus või tolmupilvedes;
- 2.5.16. „tagumine udutulelatern” – latern, mille abil tehakse sõiduk tiheda udu korral tagantpoolt paremini märgatavaks;
- 2.5.17. „päevatulelatern” – ettepoole suunatud latern, mis on ette nähtud sõiduki nähtavamaks tegemiseks päevase sõidu ajal;
- 2.6. valgustusseadme, valgussignaalseadme või helkuri „valgust kiirgav pind” – valgust läbilaskva materjali kogu välispind või selle osa, nagu selle on joonisel esitanud seadme tootja oma tüübikinnituse taotluses, vt 3. lisa;
- 2.7. „valgusava” (vt 3. lisa);
- 2.7.1. „valgustusseadme valgusava” (vt punktid 2.5.6, 2.5.7 ja 2.5.15) – peegeldi täisava ortogonaalprojektsioon või ellipsoidpeegeldiga esilaterna puhul hajutiklaasi projektsioon püsttasapinnal. Kui valgustusseadmel puudub peegeldi, kohaldatakse punktis 2.7.2 esitatud määratlust. Kui laterna valgust kiirgav pind ulatub ainult osaliselt üle peegeldi täisava, siis võetakse valgusavana arvesse ainult selle osa projektsioon.

Lähitulelaterna puhul piirneb valgusava valguse ja varju piirjoone projektsiooniga laternaklaasidel. Teineteise suhtes reguleeritava peegeldi ja klaasi puhul tuleks kasutada seadeulatuse keskasendit.

Kui samaaegselt töötavad lihtlähituld kiirgav esilatern ja täiendavad valgustusseadmed või valgusallikad, mis on ette nähtud kurvivalgustuseks, moodustavad nende individuaalsed valgusavad koos ühise valgusava;

- 2.7.2. „muu valgussignaalseadme kui helkuri valgusava” (vt punktid 2.5.8, 2.5.9, 2.5.11, 2.5.12, 2.5.14 ja 2.5.16) – laterna ortogonaalprojektsioon pinnal, mis asetseb risti laterna nullteljega ning on kokkupuutes laterna välise valgust kiirgava pinnaga, ning mis piirneb kõnealusel tasandil paiknevate ekraanide servadega, millest igauks laseb läbi ainult 98 % kogu valgustugevusest nulltelje suunas. Valgusava alumise ja ülemise piirjoone ning külgmiste piirjoonte määramiseks kasutatakse ainult horisontaalsete ja vertikaalsete servadega ekraane;
- 2.7.3. „helkuri valgusava” (vt punkt 2.5.13) – helkuri ortogonaalprojektsioon, mis asetseb nullteljega risti ning mis piirneb helkuri valgust kiirgava pinna välisservadega kokkupuutuvate ja nullteljega paralleelsete pindadega. Helkuri valgusava alumise ja ülemise piirjoone ning külgmiste piirjoonte määramiseks kasutatakse ainult vertikaalseid ja horisontaalseid pindu;
- 2.8. „nähtav pind” — määratletud vaatlussuunas — vastavalt tootja või tema nõuetekohaselt volitatud esindaja soovile:
- kas laternaklaasi välispinnale projekteeritud valgusava piirjoone ortogonaalprojektsioon (a–b)
- või valgust kiirgava pinna ortogonaalprojektsioon (c–d)
- vaatlussuunaga risti asetseval tasapinnal ning kokkupuutes laternaklaasi kõige välimise punktiga (vt käesoleva eeskirja 3. lisa);
- 2.9. „nulltelg” – laternale iseloomulik telg, mille määrab kindlaks (laterna) tootja fotomeetrilistel mõõtmistel võrdlussuunana ($H = 0^\circ$, $V = 0^\circ$) kasutamiseks ja laterna kinnitamiseks sõidukile;
- 2.10. „nullkese” – nulltelje ja välise valgust kiirgava pinna lõikepunkt, mille määrab kindlaks laterna tootja;
- 2.11. „geomeetrilise nähtavuse nurgad” – nurgad, mis määravad kindlaks miinimumruuminurga välja, mille ulatuses laterna väline valgust kiirgav pind peab nähtav olema. See ruuminurga väli määratakse kera segmendi abil, mille kese langeb ühte laterna nullkeskmega ning mille ekvaator on paralleelne maapinnaga. Need segmendid määratakse nulltelje alusel. Horisontaalnurgad β vastavad pikkusele ja vertikaalnurgad α vastavad laiusele. Lõpmatuses vaadatuna ei tohi geomeetrilise nähtavuse nurkade sees olla ühtegi takistust laterna nähtava valgust kiirgava pinna mis tahes osalt lähtuva valguse levikule. Kui mõõtmised tehakse laternale lähemal, tuleb sama täpsuse saamiseks vaatlussuunda paralleelselt nihutada.
- Geomeetrilise nähtavuse nurkade sees olevaid takistusi ei võeta arvesse, kui need olid olemas juba laterna tüübikinnituse saamise ajal.
- Kui mõni sõiduki osa varjab paigaldatud laterna nähtava pinna mis tahes osa, siis tuleb tõendada, et takistusest varjamata laterna osa vastab laterna optilise osa tüübikinnitusele ettenähtud fotomeetrilistele väärtustele (vt käesoleva eeskirja 3. lisa). Kui aga geomeetrilise nähtavuse vertikaalset nurka allpool horisontaaltasapinda võib vähendada kuni 5° -ni (latern, mis asub maapinnast kuni 750 mm kõrgusel), võib paigaldatud optilise osa fotomeetriliste mõõtmiste välja vähendada kuni 5° -ni allapoole horisontaaltasapinda;
- 2.12. „külgserva äärmine punkt” – sõiduki mõlemal küljel – tasapind, mis on paralleelne sõiduki keskpikitasapinnaga ning langeb ühte sõiduki külgmise välisservaga, välja arvatud projektsioon, mille tekitavad:
- 2.12.1. tahavaatepeeglid,
- 2.12.2. suunatulelaternad,
- 2.12.3. eesmised ja tagumised ääretulelaternad ja helkurid;
- 2.13. „kogulaius” – eespool punktis 2.12 määratletud kahe vertikaaltasapinna vaheline kaugus;

- 2.14. „üksiklatern“:
- a) seade või seadme osa, millel on üks valgustav või valgussignaali funktsioon ja üks või mitu valgusallikat ning üks nulltelje suunas asuv nähtav pind, mis võib olla pidev või koosneda kahest või enamast eraldiseisvast osast, või
  - b) koost, mille osadeks on sama funktsiooniga kaks identset või erinevat sõltumatut laternat, mis on saanud tüübikinnituse D-tüüpi laternana ning on paigaldatud nii, et nende nähtavate pindade projektsioon nulltelje suunas moodustab vähemalt 60 % kõnealuste nähtavate pindade nulltelje suunas asuvaid projektsioone ümbritseva kõige väiksema ristküliku pindalast;
- 2.15. „kahe laterna vaheline kaugus“ – nulltelje suunas asetseva kahe nähtava pinna vaheline lühim kaugus. Kui laternatevaheline kaugus vastab selgelt eeskirja nõuetele, ei ole nähtavate pindade täpseid piire vaja määratleda;
- 2.16. „töökorras oleku märguanne“ – nähtav või kuuldav signaal (või mis tahes samaväärne signaal), mis näitab, kas seade on sisse lülitatud ja on töökorras või mitte;
- 2.17. „sisselülitatuse märguanne“ – nähtav (või mis tahes samaväärne) signaal, mis näitab, et seade on sisse lülitatud, kuid mitte seda, kas see on töökorras või mitte;
- 2.18. „lislatern“ – latern, mille paigaldamine on jäetud tootja otsustada;
- 2.19. „maapind“ – pind, millel sõiduk seisab, ja mis on põhiliselt horisontaalne;
- 2.20. „seade“ – osa või osade kombinatsioon, mida kasutatakse ühe või mitme funktsiooni täitmiseks;
- 2.21. „valgustusseadme kiiratava valguse värvus“. Käesolevas eeskirjas kasutatakse tüübikinnitustaotluse esitamise ajal kehtivas eeskirjas nr 48 ja selle muudatustes sätestatud määratlusi kiiratava valguse värvuse kohta;
- 2.22. „sõiduki täismass“ või maksimaalne mass – tootja kindlaksmääratud suurim tehniliselt lubatud tegelik mass;
- 2.23. „täismassiga sõiduk“ – sõiduk on koormatud sõiduki täismassini vastavalt punktile 2.22;
- 2.24. „horisontaalne kalle“ – laternate valgusvoogude vaheline nurk, kui mootorratas on punktis 5.4 määratud asendis, ja valgusvoogude vaheline nurk, kui mootorratas on kaldes (vt joonist 6. lisas);
- 2.25. „horisontaalse kalde reguleerimissüsteem“ – seade, mis korrigeerib esilaterna horisontaalkallet nulli suunas;
- 2.26. „kaldenurk“ – nurk, mis moodustub mootorratta vertikaalse kesktasapinna suhtes mootorratta pöörämisel ümber pikitelje (vt joonist 6. lisas);
- 2.27. „horisontaalse kalde reguleerimissüsteemi signaal“ – mis tahes juhtsignaal või täiendav juhtsihend, mis on suunatud süsteemi, või juhtväljund, mis on suunatud süsteemist mootorrattasse;
- 2.28. „horisontaalse kalde reguleerimissüsteemi signaaligeneraator“ – seade, mis reprodutseerib süsteemikontrolli jaoks ühe või mitu horisontaalse kalde reguleerimissüsteemi signaalheli;
- 2.29. „horisontaalse kalde reguleerimissüsteemi katsenurk“ – nurk δ , mis moodustub esilaterna valguse ja varju piirjoonest ja HH joonest (asümmeetrilise laterna puhul kasutatakse piirjoone horisontaalset osa) (vt joonist 6. lisas);
- 2.30. „kurvivalgustus“ – valgustusfunktsioon, mis annab kurvides parema valgustuse.
3. TÜÜBIKINNITUSE TAOTLEMINE
- 3.1. Sõiduki tüübikinnituse taotluse seoses valgustus- ja valgussignaalseadmete paigaldamisega esitab sõiduki tootja või tema nõuetekohaselt volitatud esindaja.

- 3.2. Taotlusega koos tuleb esitada järgmised dokumendid kolmes eksemplaris ning järgmised andmed:
- 3.2.1. sõidukitüübi kirjeldus seoses punktides 2.2.1–2.2.3 nimetatud osadega; määratleda tuleb sõidukitüüp;
- 3.2.2. tootja poolt ettenähtud valgustus- ja valgussignaalseadmete loetelu. Loetelu võib sisaldada mitut tüüpi seadmeid iga toimingu jaoks. Iga tüüp peab olema nõuetekohaselt märgistatud (tüübikinnituse korral riiklik või rahvusvaheline tüübikinnitusmärk, tootja nimi jne). Lisaks sellele võib loetelu sisaldada iga funktsiooni kohta lisamärkust „või samaväärsed seadmed“;
- 3.2.3. valgustus- ja valgussignaalseadmeid tervikuna kujutav paigutusjoonis, millel on esitatud eri seadmete asend sõidukil;
- 3.2.4. käesoleva eeskirja nõuetele vastavuse kontrollimiseks vajaduse korral iga üksiklaterna paigutusjoonis(ed), millel on kujutatud punktis 2.7.1 määratletud valgusavad, punktis 2.6 määratletud valgust kiirgav pind, punktis 2.9 määratletud nulltelg ja punktis 2.10 määratletud nullkese. Tagumise numbritulelaterna puhul ei ole see teave vajalik (punkt 2.5.10).
- 3.2.5. Taotlusele tuleb lisada nähtava pinna määratlemiseks kasutatud meetodi kirjeldus (vt punkti 2.8).
- 3.3. Tüübikinnituskatseid korraldavale tehnilisele teenistusele tuleb esitada tühimassiga ja punkti 3.2.2 kohase valgustus- ja valgussignaalseadmete täiskomplektiga sõiduk, mille tüüp vastab tüübikinnituse saamiseks esitatule.
4. TÜÜBIKINNITUS
- 4.1. Kui käesoleva eeskirja kohaselt tüübikinnituseks esitatud sõiduk vastab kõikide loetelus määratletud seadmete osas käesoleva eeskirja nõuetele, antakse sellele sõidukitüübile tüübikinnitus.
- 4.2. Igale kinnitatud tüübile antakse tüübikinnitusnumber. Selle kaks esimest numbrit (praegu 01, mis tähistab käesolevat eeskirja koos 01-seeria muudatusega) näitavad muudatuste seeriat, mis hõlmab kinnituse väljaandmise ajal eeskirjas tehtud kõige uuemaid olulisi tehnilisi muudatusi.
- Sama kokkuleppeosaline ei tohi anda sama tüübikinnitusnumbrit teisele sõidukitüübile või samale sõidukitüübile, mis esitati varustusega, mida ei ole nimetatud punkti 3.2.2 kohases loetelus käesoleva eeskirja punktis 7 esitatud tingimustel.
- 4.3. Teatis sõidukile käesoleva eeskirja kohase tüübikinnituse andmise, laiendamise, selle andmisest keeldumise, tühistamise või tootmise lõpetamise kohta edastatakse käesolevat eeskirja kohaldavatele kokkuleppeosalistele vormis, mis vastab käesoleva eeskirja 1. lisas esitatud näidisele.
- 4.4. Igale sõidukile, mis vastab käesoleva eeskirja alusel tüübikinnituse saanud sõidukitüübile, tuleb kinnitada tüübikinnituse vormil kindlaksmääratud hästi märgatavasse ja kergesti juurdepääsetavasse kohta rahvusvaheline tüübikinnitusmärk, millel on:
- 4.4.1. ringjoonega ümbritsetud E-täht, millele järgneb tüübikinnituse andnud riigi tunnusnumber ⁽¹⁾;
- 4.4.2. käesoleva eeskirja number, millele järgneb R-täht, sidekriips ja punktis 4.4.1 ettenähtud ringist paremale jääv tüübikinnitusnumber.
- 4.5. Kui sõiduk vastab ühe või mitme muu kokkuleppele lisatud eeskirja kohaselt tüübikinnituse saanud sõiduki tüübile, ei pea selle eeskirja kohaselt kinnituse andnud riik punktis 4.4.1 nimetatud sümbolit kordama; sellisel juhul paigutatakse punktis 4.4.1 ettenähtud sümbolist paremale üksteise alla tulpa eeskirja numbrid ja tüübikinnitusnumbrid ning kõigi nende eeskirjade lisasümbolid, mille kohaselt on antud tüübikinnitus riigis, mis on andnud tüübikinnituse käesoleva eeskirja kohaselt.

⁽¹⁾ 1958. aasta kokkuleppe osalisriikide tunnusnumbrid on esitatud sõidukite ehitust käsitleva konsolideeritud resolutsiooni (R.E.3) 3. lisas (dokument TRANS/WP.29/78/Rev.2/Amend.1).

- 4.6. Tüübikinnitusmärk peab olema selgesti loetav ja kustumatu.
- 4.7. Tüübikinnitusmärk tuleb paigutada sõiduki tootja paigaldatud sõidukiandmetega plaadi lähedale või selle peale.
- 4.8. Tüübikinnitusmärkide paigutuse näidised on esitatud käesoleva eeskirja 2. lisas.
5. ÜLDNÕUDED
- 5.1. Valgustus- ja valgussignaalseadmed peavad olema paigaldatud nii, et tavapärastes kasutustingimustes, olenemata võimalikust vibratsioonist, säiliksid nende käesolevas eeskirjas ettenähtud karakteristikud sellisel määral, et sõiduk vastaks käesolevas eeskirjas ettenähtud nõuetele.
- Elkõige peab olema välistatud laternate tahtmatu reguleerimine.
- 5.2. Laternad peavad olema paigaldatud sellisel viisil, et neid oleks kerge õigesti reguleerida.
- 5.3. Kõigi valgussignaalseadmete puhul peab laterna nulltelg pärast laterna sõidukile paigaldamist olema paralleelne teel liikuva sõiduki kandetasapinnaga; peale selle peab nulltelg külgmiste helkurite puhul olema risti sõiduki keskpikitasapinnaga ning muude valgussignaalseadmete puhul kõnealuse tasapinnaga paralleelne. Igas suunas on lubatud hälve $\pm 3^\circ$. Lisaks sellele tuleb järgida kõiki tootjapoolseid paigaldamisega seotud erinõudeid.
- 5.4. Erinõuete puudumise korral kontrollitakse laternate kõrgust ja reguleeritust tasasele horisontaalsele pinnale asetatud tühimassiga sõidukil, mille keskpikitasapind on vertikaalne ja mille roolikangid on keskasendis. Rehvirõhk peab vastama väärtustele, mis tootja on ette näinud käesolevas eeskirjas nõutavate koormustingimuste jaoks.
- 5.5. Erinõuete puudumisel:
- 5.5.1. üksiklaternate või helkurite paigaldamisel peab nende nullkese jääma sõiduki keskpikitasapinnale;
- 5.5.2. sama funktsiooniga paarislaternad peavad olema:
- 5.5.2.1. keskpikitasapinna suhtes sümmeetriliselt asetatud;
- 5.5.2.2. üksteise ja keskpikitasapinna suhtes sümmeetriliselt asetatud;
- 5.5.2.3. vastama samadele kolorimeetrilistele nõuetele;
- 5.5.2.4. olema ühesuguste fotomeetriliste näitajatega ja
- 5.5.2.5. üheaegselt süttima ja kustuma.
- 5.6. Grupeeritud, kombineeritud või vastastikku ühendatud laternad
- 5.6.1. Laternad võivad olla grupeeritud, kombineeritud või vastastikku ühendatud tingimusel, et täidetud on kõik värvust, asendit, suunda, geomeetrilist nähtavust, elektrilisi ühendusi käsitlevad ja muud nõuded (kui neid on).
- 5.6.1.1. Laterna fotomeetrilised ja kolorimeetrilised nõuded peavad olema täidetud, kui kõik muud funktsioonid, mille alusel laternat grupeeritakse, kombineeritakse või vastastikku ühendatakse, on VÄLJA LÜLITATUD.
- Samas kui eesmine või tagumine ääretulelatern on vastastikku ühendatud ühe või mitme muu funktsiooniga, mida saab laternatega koos käivitada, peavad iga muu funktsiooni värvusnõuded olema täidetud, kui vastastikku ühendatud funktsioonid ja eesmised või tagumised ääretulelaternad on SISSE LÜLITATUD.
- 5.6.1.2. Piduritulelaternate ja suunatulelaternate vastastikku ühendamine on keelatud.

- 5.6.1.3. Kui grupeeritud on aga piduritulelaternad ja suunatulelaternad, ei tohi nullteljega risti asetseval tasandil nende laternate nähtavate pindade projektsioone läbiv ükski horisontaalne ega vertikaalne sirge lõikuda enam kui kahe piirjoonega, mis eraldavad külgnevaid erinevat värvi alasid.
- 5.6.2. Kui üksiklaterna nähtav pind koosneb kahest või enamast eraldi osast, peab see vastama järgmistele nõuetele:
- 5.6.2.1. kas eraldi osade koguprojektsioon läbipaistva materjali välispinnaga kokkupuutuval tasandil, mis asetseb nullteljega risti, peab moodustama vähemalt 60 % kõnealust projektsiooni ümbritseva kõige väiksema risküliku pinnast või ei tohi kahe külgneva/kokkupuutuva eraldi osa vaheline kaugus nullteljega risti mõõdetuna ületada 15 mm.
- 5.7. Suurimat kõrgust maapinnast mõõdetakse nähtava pinna kõige kõrgemast punktist ning väikseimat kõrgust nähtava pinna kõige madalamast punktist nulltelje suunas. Eesmistel lähitulelaternate puhul mõõdetakse minimaalset kõrgust maapinnast optilise süsteemi (nt helkuri, hajuti-klaasi, projektsioonihajuti) heidetud valguskujundi madalaimast servast, hoolimata vastava süsteemi otstarbest.
- Kui (väikseim ja suurim) kõrgus maapinnast vastab selgelt käesoleva eeskirja nõuetele, ei ole ühegi nähtava pinna täpseid piirjooni vaja määrata.
- Laternatevahelise kauguse puhul laiuse suunal määratakse asend nähtava pinna sisemistest servadest nulltelje suunas.
- Kui asend vastab laiust silmas pidades selgelt käesoleva eeskirja nõuetele, ei ole ühegi nähtava pinna täpseid piirjooni vaja määrata.
- 5.8. Erinõuete puudumise korral tohivad vilkuvat tuld kiirata ainult suunatulelaternad ja ohutuled.
- 5.9. Punane tuli ei tohi olla eest nähtav ning valge tuli ei tohi olla tagant nähtav. Seda nõuet kontrollitakse järgmisel viisil (vt joonist 4. lisas):
- 5.9.1. punase tule nähtavus eest: punase laterna nähtav pind ei tohi olla otse nähtav vaatlejale, kes liigub 1. vööndis 25 m kaugusel sõiduki ees asuval püsttasapinnal;
- 5.9.2. valge tule nähtavus tagant: valge laterna nähtav pind ei tohi olla tagant otse nähtav vaatlejale, kes liigub 2. vööndis 25 m kaugusel sõiduki taga asuval püsttasapinnal;
- 5.9.3. vaatleja jaoks moodustavad vastavatel tasapindadel 1. ja 2. vööndi:
- 5.9.3.1. kõrgus: maapinnast vastavalt 1 m ja 2,2 m kõrgusel asuvad horisontaaltasapinnad;
- 5.9.3.2. laius: kaks vertikaaltasapinda, mis moodustavad sõiduki keskpikitasapinnast väljapoole ees ja taga 15° nurga, läbivad sõiduki keskpikitasapinnaga paralleelsete vertikaaltasapindade kokkupuutepunkti (kokkupuutepunkte) ja piiritlevad sõiduki kogulaiuse; kui kokkupuutepunkte on mitu, vastab kõige eesmine eesmisele tasapinnale ja kõige tagumine tagumisele tasapinnale.
- 5.10. Elektriühendused peavad olema sellised, et eesmisi ja tagumisi ääretulelaternaid või lähitulelaternaid (juhul kui eesmist ääretulelaternat pole) ning tagumise numbritule valgustust on võimalik sisse ja välja lülitada ainult samaaegselt, kui teisiti ei ole ette nähtud.
- 5.11. Erinõuete puudumise korral peavad elektriühendused olema sellised, et kaugtule- ja lähitulelaternat ning udutulelaternat on võimalik sisse lülitada ainult juhul, kui ka punktis 5.10 nimetatud laternad on sisse lülitatud. See nõue ei kehti siiski kaug- või lähitulelaternate kohta, kui nende hoiatavad valgussignaalid kujutavad endast lähitulelaternate üksteisele lühikese intervalliga järgnevaid signaale või vaheldumisi kaug- ja lähitulelaternate üksteisele lühikese intervalliga järgnevaid signaale.

- 5.11.1. Päevatulelaterna olemasolul põleb see mootori töötades automaatselt. Kui esilaternad on sisse lülitatud, ei sütti päevatulelatern mootori töötamise ajal.
- Päevatulelaterna puudumisel põleb esilatern mootori töötades automaatselt.
- 5.12. Märkulambid
- 5.12.1. Kõik märkulambid peavad olema juhile normaalses juhtimisasendis selgesti nähtavad.
- 5.12.2. Ettenähtud sisselülitatuse märguande võib asendada töökorras oleku märguandega.
- 5.13. Laternate kiiratava valguse värvus
- Käesolevas eeskirjas kirjeldatud laternate kiiratava valguse värvus on järgmine:
kaugtulelatern:	valge
lähitulelatern:	valge
suunatulelatern:	merevaikkollane
piduritulelatern:	punane
tagumise numbritule latern:	valge
eesmine ääretulelatern:	valge või merevaikkollane
tagumine ääretulelatern:	punane
mittekolmnurkne tagumine helkur:	punane
mittekolmnurkne külmine helkur:	ees merevaikkollane taga merevaikkollane või punane
sõiduki ohutuled:	merevaikkollane
eesmine udutulelatern:	valge või selektiivkollane
tagumine udutulelatern:	punane
- 5.14. Kõik sellele eeskirjale vastava tüübikinnituse saamiseks esitatud sõidukid peavad olema varustatud järgmiste valgustus- ja valgussignaalseadmetega:
- 5.14.1. kaugtulelatern (punkt 6.1);
- 5.14.2. lähitulelatern (punkt 6.2);
- 5.14.3. suunatulelatern (punkt 6.3);
- 5.14.4. piduritulelatern (punkt 6.4);
- 5.14.5. tagumise registreerimismärgi valgustusseade (punkt 6.5);
- 5.14.6. eesmine ääretulelatern (punkt 6.6);
- 5.14.7. tagumine ääretulelatern (punkt 6.7);
- 5.14.8. mittekolmnurkne tagumine helkur (punkt 6.8);
- 5.14.9. mittekolmnurkne külmine helkur (punkt 6.12);
- 5.15. Lisaks sellele võivad sõidukil olla järgnevad valgustus- ja valgussignaalseadmed:
- 5.15.1. sõiduki ohutuled (punkt 6.9);
- 5.15.2. udutulelaternad:
- 5.15.2.1. ees (punkt 6.10);

- 5.15.2.2. taga (punkt 6.11);
- 5.15.3. päevatulelatern (punkt 6.13).
- 5.16. Iga punktides 5.14 ja 5.15 nimetatud valgustus- ja valgussignaalseadme paigaldus peab olema vastavuses käesoleva eeskirja punktis 6 esitatud asjakohaste nõuetega.
- 5.17. Tüübikinnituse saamiseks on keelatud muude kui punktides 5.14 ja 5.15 nimetatud valgustus- ja valgussignaalseadmete paigaldamine.
- 5.18. Mootorratastele võib paigaldada ka punktides 5.14 ja 5.15 osutatud valgustus- ja valgustus-signaalseadmeid, mis on tüübikinnituse saanud M₁- ja N₁-kategooria neljarattalistele sõidukitele paigaldamiseks.
6. ERINÕUDED
- 6.1. KAUGTULELATERN
- 6.1.1. Arv:
- 6.1.1.1. Mootorrataste puhul mootori töömahuga $\leq 125 \text{ cm}^3$
Üks või kaks järgmiste eeskirjade kohaselt tüübikinnituse saanud laternatest:
- a) eeskiri nr 113, klass B, C, D või E;
  - b) eeskiri nr 112;
  - c) eeskiri nr 1;
  - d) eeskiri nr 8;
  - e) eeskiri nr 20;
  - f) eeskiri nr 57;
  - g) eeskiri nr 72;
  - h) eeskiri nr 98.
- 6.1.1.2. Mootorrataste puhul mootori töömahuga $> 125 \text{ cm}^3$
Üks või kaks järgmiste eeskirjade kohaselt tüübikinnituse saanud laternatest:
- a) eeskiri nr 113, klass B, D või E;
  - b) eeskiri nr 112;
  - c) eeskiri nr 1;
  - d) eeskiri nr 8;
  - e) eeskiri nr 20;
  - f) eeskiri nr 72;
  - g) eeskiri nr 98.
- Kaks järgmise eeskirja kohaselt tüübikinnituse saanud laternatest:
- h) eeskiri nr 113, klass C.
- 6.1.2. Paigaldamine
Erinõuded puuduvad.
- 6.1.3. Asend
- 6.1.3.1. Laius
- 6.1.3.1.1. Sõltumatu kaugtulelatern võib olla paigaldatud teise esilaterna kohale, alla või kõrvale: kui kõnealused laternad asuvad üksteise kohal, siis peab kaugtulelaterna nullkese paiknema sõiduki keskpikitasapinnal; kui kõnealused laternad asuvad üksteise kõrval, siis peab nende nullkese paiknema sümmeetriliselt sõiduki keskpikitasapinna suhtes.

- 6.1.3.1.2. Teise esilaternaga vastastikku ühendatud kaugtulelatern peab olema paigaldatud nii, et selle nullkeske paikneb sõiduki keskpikitasapinnal. Kui sõiduk on varustatud ka sõltumatu lihtlähitulelaternaga või lihtlähitulelaternaga, mis on vastastikku ühendatud eesmise ääretulelaternaga ja asub kaugtulelaterna kõrval, peavad nende nullkeskmed olema sümmeetrilised sõiduki keskpikitasapinna suhtes.
- 6.1.3.1.3. Kaks kaugtulelaternat, millest üks või mõlemad on vastastikku ühendatud teise esilaternaga, peavad olema paigaldatud nii, et nende nullkeskmed oleksid sümmeetrilised sõiduki keskpikitasapinna suhtes.
- 6.1.3.2. Pikkus: sõiduki ees. See nõue loetakse täidetuks, kui kiirataav valgus ei tekita sõidukijuhile sõiduki tahavaatepeeglite ja/või valgust peegeldavate pindade kaudu otse ega kaudselt ebamugavusi.
- 6.1.3.3. Igal juhul ei tohi sõltumatu kaugtulelaterna valgusava serva ja lihtlähituld tootva laterna valgusava serva vaheline kaugus olla rohkem kui 200 mm. Sõltumatu kaugtulelaterna valgusava serva ja maapinna vaheline kaugus peab jääma vahemikku 500 mm kuni 1 300 mm.
- 6.1.3.4. Kahe kaugtulelaterna puhul: kaugus kahe kaugtulelaterna valgusava vahel ei tohi ühelgi juhul olla üle 200 mm.
- 6.1.4. Geomeetiline nähtavus
Valgusava nähtavus, sealhulgas selle nähtavus aladel, mis asjaomases vaatlussuunas on valgustamata, peab olema tagatud laienevas ruumis, mille määratlevad valgusava perimeetritl lähtuvad ning esilaterna nullteljega vähemalt 5° nurga moodustavad sirged.
- 6.1.5. Reguleeritus
- 6.1.5.1. Ettepoole. Võib olla liikuv olenevalt pöördenurgast.
- 6.1.5.2. Horisontaalse kalde reguleerimissüsteemi võib paigaldada ka kaugtulelaternale.
- 6.1.6. Elektriühendused
Lähituli (-tuled) võivad olla sisse lülitatud samal ajal kaugtule(de)ga.
- 6.1.7. Märkulambid
- 6.1.7.1. Sisselülitatuse märguanne.
Kohustuslik sinine mittevilkuv signaallamp.
- 6.1.7.2. „Horisontaalse kalde reguleerimissüsteemi rikke” märguanne.
Kohustuslik vilkuv merevaikkollane signaallamp, mida võib kombineerida punktis 6.2.8.2. osutatud märkulambiga. Lamp käivitub horisontaalse kalde reguleerimissüsteemi signaali rikke puhul ning vilgub, kuni rike on kõrvaldatud.
- 6.1.8. Muud nõuded
- 6.1.8.1. Suurim samaaegselt sisselülitatud kaugtulelaternate valgustugevus ei tohi ületada 430 000 cd, mis vastab viitenumbrile 100. (Heakskiidetud väärtus)
- 6.1.8.2. Kaugtulelaterna horisontaalse kalde reguleerimissüsteemi rikke korral peab ilma spetsiaalsete tööriistadeta olema võimalik:
- horisontaalse kalde reguleerimissüsteemi välja lülitada, kuni see on lähtestatud vastavalt tootja juhiste;
  - kaugtulelaternat ümber seadistada nii, et selle horisontaalne ja vertikaalne suund oleks samasugune kui ilma horisontaalse kalde reguleerimissüsteemita esilaternal.

Tootja peab esitama horisontaalse kalde reguleerimissüsteemi lähtestamise kohta üksikasjaliku kirjelduse.

Alternatiivina võib tootja paigaldada automaatsüsteemi, mis täidab kas mõlemad eespool nimetatud ülesanded või lähtestab horisontaalse kalde reguleerimissüsteemi. Sel juhul peab tootja katselaborile esitama automaatse süsteemi kirjelduse ning kuni ühtlustatud nõuete väljatöötamiseni näitama, kuidas kontrollida, kas automaatne süsteem toimib vastavalt kirjeldusele.

6.2. LÄHITULELATERN

6.2.1. Arv:

6.2.1.1. Mootorrataste puhul mootori töömahuga $\leq 125 \text{ cm}^3$

Üks või kaks järgmiste eeskirjade kohaselt tüübikinnituse saanud laternatest:

- a) eeskiri nr 113, klass B, C, D või E;
- b) eeskiri nr 112;
- c) eeskiri nr 1;
- d) eeskiri nr 8;
- e) eeskiri nr 20;
- f) eeskiri nr 57;
- g) eeskiri nr 72;
- h) eeskiri nr 98.

6.2.1.2. Mootorrataste puhul mootori töömahuga $> 125 \text{ cm}^3$

Üks või kaks järgmiste eeskirjade kohaselt tüübikinnituse saanud laternatest:

- a) eeskiri nr 113, klass B, D või E;
- b) eeskiri nr 112;
- c) eeskiri nr 1;
- d) eeskiri nr 8;
- e) eeskiri nr 20;
- f) eeskiri nr 72;
- g) eeskiri nr 98.

Kaks järgmise eeskirja kohaselt tüübikinnituse saanud laternatest:

- a) eeskirja nr 113 eelnõu, klass C.

6.2.2. Paigaldamine

Erinõuded puuduvad.

6.2.3. Asend

6.2.3.1. Laius

6.2.3.1.1. Sõltumatu lähitulelatern võib olla paigaldatud teise esilaterna kohale, alla või kõrvale: kui kõnealused laternad asuvad üksteise kohal, siis peab lihtlähituld kiirgava laterna nullkese paiknema sõiduki keskpikitasapinnal; kui kõnealused laternad asuvad üksteise kõrval, siis peavad nende nullkeskmed paiknema sümmeetriliselt sõiduki keskpikitasapinna suhtes;

- 6.2.3.1.2. Teise esilaternaga vastastikku ühendatud lihtlähituld kiirgav esilatern peab olema paigaldatud nii, et selle nullkeske paikneb sõiduki keskpikitasapinnal. Kui sõiduk on varustatud ka sõltumatu kaugtulelaternaga või kaugtulelaternaga, mis on vastastikku ühendatud eesmise ääretulelaternaga lihtlähituld kiirgava esilaterna kõrval, peavad nende nullkeskmed olema sümmeetrilised sõiduki keskpikitasapinna suhtes.
- 6.2.3.1.3. Kaks lihtlähituld kiirgavat esilaternat, millest üks või mõlemad on vastastikku ühendatud teise esilaternaga, peavad olema paigaldatud nii, et nende nullkeskmed oleksid sümmeetrilised sõiduki keskpikitasapinna suhtes.
- 6.2.3.1.4. Täiendavaks kurvivalgustuseks ette nähtud valgustusseade või valgustusseadmed, mis on saanud tüübikinnituse lähitule osana vastavalt eeskirjale nr 113, tuleb paigaldada järgmistel tingimustel:
- täiendavate valgustusseadmete paar või paarid peavad olema paigaldatud nii, et nende nullkeskmed oleksid sõiduki keskpikitasapinna suhtes sümmeetrilised.
- Üksiku täiendava valgustusseadme nullkeske peab langema kokku sõiduki keskpikitasapinnaga.
- 6.2.3.2. Kõrgus: minimaalselt 500 mm ja maksimaalselt 1 200 mm maapinnast.
- 6.2.3.3. Pikkus: sõiduki ees. See nõue loetakse täidetuks, kui kiirgav valgus ei tekitata sõidukijuhile sõiduki tahavaatepeeglite ja/või valgust peegeldavate pindade kaudu otse ega kaudselt ebamugavusi.
- 6.2.3.4. Kahe lihtlähituld kiirgava esilaterna puhul ei tohi valgusavade vaheline kaugus ületada 200 mm.
- 6.2.4. Geomeetriline nähtavus
- Määratletakse nurkade α ja β abil punkti 2.11 kohaselt:
- $\alpha = 15^\circ$ ülespoole ja 10° allapoole;
 $\beta = 45^\circ$ vasakule ja paremale, kui on ainult üks latern;
 $\beta = 45^\circ$ väljapoole ja 10° sissepoole iga laternapaari puhul.
- Esilaterna lähedal asuvad pinnad või muud seadmeosad ei tohi tekitada peegeldusi, mis põhjustavad ebamugavusi teistele liiklejatele.
- 6.2.5. Reguleeritus
- 6.2.5.1. Ettepoole. Võib olla liikuv olenevalt pöördenurgast.
- 6.2.5.2. Lihtlähituld kiirgava esilaterna vertikaalkalle peab jääma $-0,5$ ja $-2,5$ % piiridesse, kui ei ole välist reguleerimisseadet.
- 6.2.5.3. Kui lihtlähituld kiirgava esilaterna objektiivne valgusvoog ületab 2 000 luumenit, jääb esilaterna vertikaalkalle $-0,5$ ja $-2,5$ % vahemikku. Käesoleva punkti nõude rahuldamiseks võib kasutada esilaterna reguleerimisseadet, mis peab olema automaatne ⁽¹⁾.
- 6.2.5.4. Punktis 6.2.5.3 esitatud nõuet katsetakse sõidukil järgmistel tingimustel:
- Tingimus A (ainult reisija):
- Reisija kaalu simuleerimiseks asetatakse sõidukile 75 ± 1 kg koorem, et jäljendada tootja deklareeritud teljekoormuseid.
- Lihtlähituld kiirgava esilaterna vertikaalkalle (esialgne suund) peab jääma $-1,0$ ja $-1,5$ % vahemikku, vastavalt tootja juhiste.

⁽¹⁾ Seda toimingut võib käsitsi, st ilma tööriistadeta läbi viia kuni 60 kuud pärast 01-seeria muudatuste lisa nr 10 jõustumist. Sel juhul peab tootja sõiduki kasutusjuhendis esitama juhised tulede kõrguse käsitsi seadistamise kohta.

Tingimus B (täiskoormusega mootorratas):

Mootorrattale asetatakse tootja deklareeritud täismassi simuleeriv koorem, selleks et jäljendada tootja deklareeritud teljekoormuseid.

Enne mõõtmisi tuleb sõidukit 3 korda üles-alla raputada ja siis vähemalt rataste täispöörde võrra edasi-tagasi liigutada.

6.2.5.5. Lähitulele võib paigaldada horisontaalse kalde reguleerimissüsteemi. Horisontaalse kalde reguleerimissüsteem võib horisontaalset kallet seadistada vaid sõiduki kaldenurga ulatuses.

6.2.5.6. Punktis 6.2.5.5 esitatud nõuet katsetakse järgmistel tingimustel:

katsesõiduk seadistatakse vastavalt punktile 5.4. Sõidukit kallutatakse ja mõõdetakse horisontaalse kalde reguleerimissüsteemi katsenurka.

Sõidukit katsetatakse järgmistes tingimustes:

- a) maksimaalne tootja määratud reguleeritava horisontaalse kalde nurk (vasakule ja paremale);
- b) pool tootja määratud maksimaalsest reguleeritavast horisontaalse kalde nurgast (vasakule ja paremale).

Kui katsesõiduk on tagasi punktis 5.4 kirjeldatud asendis, peab horisontaalse kalde reguleerimissüsteemi katsenurk kiiresti tagasi nulli jõudma.

Roolikangi võib fikseerida keskasendisse, et see sõiduki kallutamisel ei liiguks.

Horisontaalse kalde reguleerimissüsteem käivitatakse katse jaoks süsteemi signaaligeneraatori abil.

Süsteem vastab punktis 6.2.5.5 esitatud nõuetele, kui kõik mõõdetud horisontaalse kalde reguleerimissüsteemi katsenurgad on üle nulli. Tootja võib seda näidata, kasutades muid tüübikinnituse andmise eest vastutava asutuse lubatud vahendeid.

6.2.5.7. Kurvivalgustuse saamiseks võib lisavalgusallikat või valgusallikaid või täiendavat valgustusseadet või valgustusseadmeid kasutada ainult koos lihtlähitulega. Kurvivalgustusest tulenev valgusvihk ei tohi ületada tasapinda, mis on maapinnaga paralleelne ja sisaldab selle esilaterna nulltelge, mis kiirgab lihtlähituld kõigi kaldenurkade jaoks vastavalt tootja antud juhiste seadme tüübi kinnitamisel eeskirja nr 113 alusel.

6.2.5.8. Punkti 6.2.5.7 nõuet katsetatakse järgmiselt:

katsesõiduk seadistatakse vastavalt punktile 5.4.

Kurvivalgustuse sisselülitamisel mõõdetakse kaldenurkade suurusi sõiduki mõlemal küljel kõikides tingimustes. Mõõdetavad kaldenurgad täpsustab tootja seadme tüübi kinnitamisel vastavalt eeskirjale nr 113.

Roolikangi võib fikseerida keskasendisse, et see sõiduki kallutamisel ei liiguks.

Katse ajal võib kurvivalgustust sisse lülitada tootja poolt ettenähtud signaaligeneraatori abil.

Süsteem vastab punktis 6.2.5.7 esitatud nõuetele, kui kõik mõõdetud kaldenurga suurused on mõlemal sõidukiküljel suuremad või võrdsed vähimate kaldenurkadega, mis on esitatud seadme jaoks eeskirja nr 113 kohase tüübikinnituse saamiseks esitatud teatise vormil.

Tootja võib näidata vastavust punkti 6.2.5.7 nõuetele, kasutades muid tüübikinnituse andmise eest vastutava asutuse lubatud vahendeid.

6.2.6. Elektriühendused

Lähitule(de)le ümberlülitamisel peab lülitusseade välja lülitama samaaegselt kõik kaugtulelaternad.

Lähitulelaternad, mille valgusallikas on kinnitatud vastavalt eeskirjale nr 99, peavad kaugtulede sisselülitamisel põlema jääma.

6.2.6.1. Kurvivalgustuse saamiseks kasutatav lisavalgusallikas või valgusallikad või täiendav valgustusseade või valgustusseadmed peavad olema ühendatud nii, et neid ei saaks sisse lülitada ilma lihtlähitulelaternat sisse lülitamata.

Sõiduki kummalgi küljel asuvat kurvivalgustuse saamiseks kasutatavat lisavalgusallikat või valgusallikaid või täiendavat valgustusseadet või valgustusseadmeid võib automaatselt sisse lülitada ainult siis, kui kaldenurga või kaldenurkade suurus on suurem või võrdne vähimate kaldenurkadega, mis on esitatud seadme jaoks eeskirja nr 113 kohase tüübikinnituse saamiseks esitatud teatise vormil.

Lisavalgusallikat või valgusallikaid või täiendavat valgustusseadet või seadmeid ei lülitata sisse, kui kaldenurk on alla 3 kraadi.

Lisavalgusallikas või valgusallikad või täiendav valgustusseade või valgustusseadmed lülitatakse välja, kui kaldenurga või kaldenurkade suurus on suurem või võrdne vähimate kaldenurkadega, mis on esitatud seadme jaoks eeskirja nr 113 kohase tüübikinnituse saamiseks esitatud teatise vormil.

6.2.7. Märkulambid

6.2.7.1. Sisselülitatuse märguanne.

Mittekohustuslik roheline mittevilkvu signaallamp.

6.2.7.2. Horisontaalse kalde reguleerimissüsteemi rikke märguanne.

Kohustuslik vilkvu merevaikkollane signaallamp, mida võib kombineerida punktis 6.2.8.2 osutatud märkulambiga. Tuli käivitub horisontaalse kalde reguleerimissüsteemi signaali rikete puhul ning vilgub, kuni rike on kõrvaldatud.

6.2.7.3. Kontrollsüsteemi rikke korral lülituvad kurvivalgustuse saamiseks kasutatav lisavalgusallikas või valgusallikad või täiendav valgustusseade või valgustusseadmed automaatselt VÄLJA.

6.2.8. Muud nõuded

Lähitulelaterna horisontaalse kalde reguleerimissüsteemi rikke korral peab olema võimalik ilma spetsiaalsete tööriistadeta:

- a) horisontaalse kalde reguleerimissüsteemi välja lülitada, kuni see on lähtestatud vastavalt tootja juhistele, ja
- b) ümber seadistada lähituld nii, et selle horisontaalne ja vertikaalne suund oleks samasugune kui horisontaalse kalde reguleerimissüsteemita esilaternal.

Tootja peab esitama horisontaalse kalde reguleerimissüsteemi lähtestamise kohta üksikasjaliku kirjelduse.

Alternatiivina võib tootja paigaldada automaatsüsteemi, mis täidab kas mõlemad eespool nimetatud ülesanded või lähtestab horisontaalse kalde reguleerimissüsteemi. Sel juhul peab tootja katselaborile esitama automaatse süsteemi kirjelduse ning kuni ühtlustatud nõuete väljatöötamiseni näitama, kuidas kontrollida, kas automaatne süsteem toimib vastavalt kirjeldusele.

6.3. SUUNATULELATERN

6.3.1. Arv

Kaks külje kohta.

6.3.2. Paigaldamine

Kaks esmist suunatulelaternat (eeskirjas nr 6 määratletud kategooria 1 või eeskirjas nr 50 määratletud kategooria 11).

Kaks tagumist suunatulelaternat (eeskirjas nr 6 määratletud kategooria 2 või eeskirjas nr 50 määratletud kategooria 12).

6.3.3. Asend

6.3.3.1. Laius: esmiste suunatulelaternate kohta kehtivad samaaegselt järgmised nõuded:

- a) minimaalne kaugus valgusavade vahel peab olema 240 mm;
- b) esmised suunatulelaternad peavad asuma väljaspool vertikaalseid pikitasapindu, mis puutuvad kokku kaugtulelaterna(te) ja/või lihtlähitulelaterna(te) valgusavade välisservadega;
- c) minimaalne kaugus suunatulelaternate ja lähimate lihtlähitulelaternate valgusavade vahel peab olema järgmine:

minimaalne suunatulelaterna valgustugevus (cd)	minimaalne kaugus (mm)
90	75
175	40
250	20
400	≤ 20

Kaugus tagumiste suunatulelaternate valgusavade siseservade vahel peab olema vähemalt 180 mm, eeldusel et punktis 2.11 esitatud nõudeid kohaldatakse ka numbrimärgi paigaldamisel;

6.3.3.2. kõrgus: mitte vähem kui 350 mm ja mitte rohkem kui 1 200 mm maapinnast;

6.3.3.3. pikkus: ettepoole ei tohi kaugus sõiduki kõige tagapoolsemat piirjoont tähistava püsttasapinna ja tagumiste suunatulelaternate nullkeskme vahel olla üle 300 mm.

6.3.4. Geomeetriline nähtavus

Horisontaalnurgad: 20° sissepoole ja 80° väljapoole.

Vertikaalnurgad: 15° horisontaalpinnast üles- ja allapoole.

Vertikaalnurka horisontaaltasapinnast allpool võib siiski vähendada 5 kraadini laterna puhul, mille kõrgus on alla 750 mm maapinnast.

6.3.5. Reguleeritus

Esmised suunatulelaternad võivad liikuda olenevalt pöördenurgast.

6.3.6. Elektriühendused

Suunatulelaternad lülituvad sisse muudest laternatest sõltumatult. Kõik sõiduki ühel küljel asuvad suunatulelaternad peavad olema sisse- ja väljalülitatavad ühe lülitusseadise abil.

6.3.7. Ei tohi olla vastastikku ühendatud muude laternatega, v.a merevaik kollane esmine ääretulelatern.

- 6.3.8. Töökorras oleku märguanne
Kohustuslik. See võib olla optiline või helisignaali või mõlemad. Optiline märguanne peab olema vilkuv roheline lamp (roheline lambid), mis peab (peavad) välja lülituma või vilkumissagedust märgatavalt muutma mis tahes suunatulelaterna talitlushäire puhul.
- 6.3.9. Muud nõuded
Allpool loetletud karakteristikute mõõtmisel ei tohi vooluallikas varustada elektriga muid kui mootori ja valgustusseadmete töötamiseks vajalikke vooluahelaid. Kõikide sõidukite puhul:
- 6.3.9.1. peab tulede vilkumissagedus olema 90 ± 30 korda minutis;
- 6.3.9.2. sõiduki ühel küljel asetsevad suunatud võivad vilkuda kas samaaegselt või vaheldumisi;
- 6.3.9.3. tuli peab süttima kuni ühe sekundi jooksul ning esimest korda kustuma kuni pooleteise sekundi jooksul pärast valgussignaali lülitusseadise kasutamist.
- 6.3.9.4. Ühe suunatulelaterna tõrke puhul, v.a lühis, peab teine või peavad teised sama suunda näitavad laternad edasi vilkuma või põlema jääma, kuid sellisel juhul võib vilkumissagedus ettenähtust erineda.
- 6.4. PIDURITULELATERN
- 6.4.1. Arv
Üks või kaks.
- 6.4.2. Paigaldamine
Erinõuded puuduvad.
- 6.4.3. Asend
- 6.4.3.1. kõrgus: mitte vähem kui 250 mm ja mitte rohkem kui 1 500 mm maapinnast;
- 6.4.3.2. pikkus: sõiduki taga.
- 6.4.4. Geomeetriline nähtavus
Horisontaalnurk: 45° vasakule ja paremale, kui on ainult üks latern:
 45° väljapoole ja 10° sissepoole iga laternapaari puhul.
Vertikaalnurk: 15° horisontaalpinnast üles- ja allapoole.
Vertikaalnurka horisontaaltasapinnast allpool võib siiski vähendada 5 kraadini laterna puhul, mille kõrgus on alla 750 mm maapinnast.
- 6.4.5. Reguleeritus
Sõidukist tahapoole.
- 6.4.6. Elektriühendused
Peavad süttima iga kord sõidupiduri rakendamisel.
- 6.4.7. Märgulamp
Mittekohustuslik; olemasolu korral koosneb see märgulamp mittevilkuvast hoiatuslambist, mis süttib piduritulelaternate tõrke korral.

- 6.4.8. Muud nõuded
Puuduvad.
- 6.5. TAGUMISE REGISTREERIMISMÄRGI VALGUSTUSSEADE
- 6.5.1. Arv
Üks, mis on heaks kiidetud kui kategooria 2 seade vastavalt eeskirjale nr 50. Latern võib koosneda mitmest optilisest elemendist, mis on ette nähtud registreerimismärgi asukoha valgustamiseks.
- 6.5.2. Paigaldamine
6.5.3. Asend
6.5.3.1. laius:
6.5.3.2. kõrgus:
6.5.3.3. pikkus:
6.5.4. Geomeetriline nähtavus
6.5.5. Reguleeritus
- } Latern peab valgustama registreerimismärgi asukohta.
- 6.5.6. Märgulamp
Ei ole kohustuslik: selle funktsiooni täidab ääretulelaternale ettenähtud märgulamp.
- 6.5.7. Muud nõuded
Kui numbritulelatern on kombineeritud tagumise ääretulelaternaga, mis on vastastikku ühendatud piduritulelaternaga või udutulelaternaga, siis võib numbritulelaterna fotomeetrilisi omadusi piduritulelaterna või tagumise udutulelaterna töötamise ajal muuta.
- 6.6. EESMINE ÄÄRETULELATERN
- 6.6.1. Arv
Üks või kaks valge värvuse korral
või
kaks (üks külje kohta) merevaikkollase värvuse korral
- 6.6.2. Paigaldamine
Erinõuded puuduvad.
- 6.6.3. Asend
- 6.6.3.1. Laius:
üks sõltumatu eesmine ääretulelatern võib olla paigaldatud teise esilaterna kohale, alla või kõrvale: kui kõnealused laternad asuvad üksteise kohal, siis peab eesmise ääretulelaterna nullkese paiknema sõiduki keskpikitasapinnal; kui kõnealused laternad asuvad üksteise kõrval, siis peavad nende nullkeskmed paiknema sümmeetriliselt sõiduki keskpikitasapinna suhtes;
teise esilaternaga vastastikku ühendatud eesmine ääretulelatern peab olema paigaldatud nii, et selle nullkese paikneb sõiduki keskpikitasapinnal. Kui sõiduk on lisaks varustatud eesmise laternaga, mis asetseb teise eesmise ääretulelaterna kõrval, peavad nende nullkeskmed olema sümmeetrilised sõiduki keskpikitasapinna suhtes.
Kaks eesmist ääretulelaternat, millest üks või mõlemad on vastastikku ühendatud teise esilaternaga, peavad olema paigaldatud nii, et nende nullkeskmed oleksid sümmeetrilised sõiduki keskpikitasapinna suhtes;
- 6.6.3.2. kõrgus: mitte vähem kui 350 mm ja mitte rohkem kui 1 200 mm maapinnast;
- 6.6.3.3. pikkus: sõiduki ees.

- 6.6.4. Geomeetriline nähtavus
Horisontaalnurk: 80 kraadi vasakule ja paremale, kui on ainult üks latern:
horisontaalnurk võib olla 80 kraadi väljapoole ja 20 kraadi sissepoole iga laternapaari kohta.
Vertikaalnurk: 15 kraadi horisontaalpinnast üles- ja allapoole.
Vertikaalnurka horisontaaltasapinnast allpool võib siiski vähendada 5 kraadini laterna puhul, mille kõrgus on alla 750 mm maapinnast.
- 6.6.5. Reguleeritus
Ettepoole. Latern või laternad võivad olla liikuvad olenevalt pöördenurgast.
- 6.6.6. Sisselülitatuse märguanne
Kohustuslik. Roheline mittevilkuv signaallamp. Seda märgulampi ei ole vaja, kui armatuurlaua valgustuse saab sisse/välja lülitada vaid samaaegselt ääretulelaterna(te)ga.
- 6.6.7. Muud nõuded
Kui eesmine ääretulelatern on vastastikku ühendatud eesmise suunatulelaternaga, peab elektriühendus olema selline, et suunatulelaternaga samal küljel asuv ääretulelatern lülitub välja, kui suunatulelatern vilgub.
- 6.7. TAGUMINE ÄÄRETULELATERN
- 6.7.1. Arv
Üks või kaks.
- 6.7.2. Paigaldamine
Erinõuded puuduvad.
- 6.7.3. Asend
- 6.7.3.1. kõrgus: mitte vähem kui 250 mm ja mitte rohkem kui 1 500 mm maapinnast;
- 6.7.3.2. pikkus: sõiduki taga.
- 6.7.4. Geomeetriline nähtavus
Horisontaalnurk: 80° vasakule ja paremale, kui on ainult üks latern:
horisontaalnurk võib olla 80° väljapoole ja 45° sissepoole iga laternapaari kohta.
Vertikaalnurk: 15° horisontaalpinnast üles- ja allapoole.
Vertikaalnurka horisontaaltasapinnast allpool võib siiski vähendada 5 kraadini laterna puhul, mille kõrgus on alla 750 mm maapinnast.
- 6.7.5. Reguleeritus
Tahapoole.
- 6.7.6. Sisselülitatuse märguanne
Ei ole kohustuslik: selle funktsiooni täidab eesmisele ääretulelaternale ettenähtud märgulamp.
- 6.7.7. Muud nõuded
Kui tagumine ääretulelatern on vastastikku ühendatud suunatulelaternaga, peab tagumise ääretulelaterna elektriühendus sõiduki vastaval küljel või selle vastastikku ühendatud seadme osa võimaldama seda, et see on välja lülitatud kogu suunatulelaterna töösükli (nii SEES kui VÄLJAS tsükliosa) jooksul.

- 6.8. TAGUMINE HELKUR, MITTEKOLMNURKNE
- 6.8.1. Arv
Üks või kaks.
- 6.8.2. Paigaldamine
Erinõuded puuduvad.
- 6.8.3. Asend
kõrgus: mitte vähem kui 250 mm ja mitte rohkem kui 900 mm maapinnast.
- 6.8.4. Geomeetriline nähtavus
Horisontaalnurk: 30° vasakule ja paremale, kui on ainult üks helkur;
30° väljapoole ja 10° sissepoole iga helkuripaari puhul.
Vertikaalnurk: 15° horisontaalpinnast üles- ja allapoole.
Vertikaalnurka horisontaaltasapinnast allpool võib siiski vähendada 5 kraadini laterna puhul, mille kõrgus on alla 750 mm maapinnast.
- 6.8.5. Reguleeritus
Tahapoole.
- 6.9. SÕIDUKI OHUTULED
- 6.9.1. Signaali edastab suunatulelaternate samaaegne töö vastavalt punkti 6.3 nõuetele.
- 6.9.2. Elektriühendused
Signaal aktiveeritakse eraldi lülitusseadise abil, mis võimaldab kõik suunatulelaternad varustada elektriga samaaegselt.
- 6.9.3. Sisselülitatuse märguanne
Kohustuslik. Vilkuv punane signaallamp või eraldi märgulampide puhul punktis 6.3.8 ettenähtud märgulampide samaaegne talitus.
- 6.9.4. Muud nõuded
90 ± 30 korda minutis vilkuv tuli.
Tuli peab süttima kuni ühe sekundi jooksul ning esimest korda kustuma kuni pooleteise sekundi jooksul pärast valgussignaali lülitusseadise kasutamist.
- 6.10. EESMINE UDUTULELATERN
- 6.10.1. Arv
Üks või kaks.
- 6.10.2. Paigaldamine
Erinõuded puuduvad.
- 6.10.3. Asend
- 6.10.3.1. laius: üksiklaterna nullkese peab olema sõiduki keskpikitasapinnal või sellele tasandile lähima valgusava serval, keskpikitasapinnast mitte kaugemal kui 250 mm;
- 6.10.3.2. kõrgus: vähemalt 250 mm maapinnast. Ükski valgusava punkt ei ole kõrgemal kui kõige kõrgem lähitulelaterna valgusava punkt;
- 6.10.3.3. pikkus: sõiduki ees. See nõue loetakse täidetuks, kui kiirataav valgus ei tekita sõidukijuhile sõiduki tahavaatepeeglite ja/või muude valgust peegeldavate pindade kaudu otse ega kaudselt ebamugavusi.

- 6.10.4. Geomeetriline nähtavus
Määratletakse nurkade α ja β abil punkti 2.11 kohaselt:
 $\alpha = 5^\circ$ ülespoole ja allapoole;
 $\beta = 45^\circ$ vasakule ja paremale üksiklaterna jaoks, välja arvatud keskpunkti suhtes nihkes valgusti jaoks, mille puhul on sisenurk $\beta = 10^\circ$;
 $\beta = 45^\circ$ väljapoole ja 10° sissepoole iga laternapaari puhul.
- 6.10.5. Reguleeritus
Ettepoole. Võib olla liikuv olenevalt pöördenurgast.
- 6.10.6. Ei tohi olla kombineeritud ühegi muu esilaternaga.
- 6.10.7. Sisselülitatuse märguanne
Mittekohustuslik roheline mittevilkuv signaallamp.
- 6.10.8. Muud nõuded
Puuduvad.
- 6.10.9. Elektriühendused
Udutulelaternaid peab olema võimalik sisse/välja lülitada kaug- ja/või lähitulelaternatest sõltumatult.
- 6.11. TAGUMINE UDUTULELATERN
- 6.11.1. Arv
Üks või kaks.
- 6.11.2. Paigaldamine
Erinõuded puuduvad.
- 6.11.3. Asend
- 6.11.3.1. kõrgus: mitte vähem kui 250 mm ja mitte rohkem kui 900 mm maapinnast;
- 6.11.3.2. pikkus: sõiduki taga;
- 6.11.3.3. tagumise udutulelaterna valgusava ja piduritulelaterna valgusava vaheline kaugus ei tohi olla väiksem kui 100 mm.
- 6.11.4. Geomeetriline nähtavus
Määratletakse nurkade α ja β abil punkti 2.11 kohaselt:
 $\alpha = 5^\circ$ ülespoole ja allapoole;
 $\beta = 25^\circ$ vasakule ja paremale, kui on ainult üks latern;
 25° väljapoole ja 10° sissepoole iga laternapaari puhul.
- 6.11.5. Reguleeritus
Tahapoole.
- 6.11.6. Elektriühendused
Need peavad olema sellised, et tagumine udutuli süttib ainult juhul, kui sisse on lülitatud vähemalt üks järgmistest laternatest: kaugtulelatern, lähitulelatern, eesmine udutulelatern.

Eesmise udutulelaterna olemasolu korral peab olema võimalik tagumist udutulelaternat välja lülitada eesmisest udutulest sõltumatult.

Tagumine udutulelatern või -laternad võivad edasi töötada, kuni ääretulelaternad on välja lülitatud ning jäävad välja lülitatuks kuni juhipoole sisselülitamiseni.
- 6.11.7. Sisselülitatuse märguanne
Kohustuslik. Merevaikkollane mittevilkuv signaallamp.

- 6.11.8. Muud nõuded
Puuduvad.
- 6.12. KÜLGMINE HELKUR, MITTEKOLMNURKNE
- 6.12.1. Arv külje kohta
Üks või kaks.
- 6.12.2. Paigaldamine
Erinõuded puuduvad.
- 6.12.3. Asend
- 6.12.3.1. Sõiduki küljel;
- 6.12.3.2. kõrgus: mitte vähem kui 300 mm ja mitte rohkem kui 900 mm maapinnast;
- 6.12.3.3. pikkus: peaks olema selline, et tavalistes tingimustes ei saaks sõidukijuhi või sõitjate riietus seadet varjata.
- 6.12.4. Geomeetriline nähtavus
Horisontaalnurgad $\beta = 30^\circ$ ette ja taha

Vertikaalnurgad $\alpha = 15^\circ$ horisontaaltasapinnast üles- ja allapoole.

Vertikaalnurka horisontaaltasapinnast allpool võib siiski vähendada 5 kraadini helkuri puhul, mille kõrgus on alla 750 mm maapinnast.
- 6.12.5. Reguleeritus
Helkurite nullteljed peavad asetsema risti sõiduki keskpikitasapinnaga ning olema suunatud väljapoole. Eesmised küljehelkurid võivad liikuda olenevalt pöördenurgast.
- 6.13. PÄEVATULELATERN
- 6.13.1. Olemasolu
Ei ole kohustuslik mootorrataste puhul.
- 6.13.2. Arv
Üks või kaks eeskirja nr 87 kohaselt tüübikinnituse saanud laternat.
- 6.13.3. Paigaldamine
Erinõuded puuduvad.
- 6.13.4. Asend
- 6.13.4.1. Laius:
- 6.13.4.1.1. Sõltumatu päevatulelatern võib olla paigaldatud teise esilaterna kohale, alla või kõrvale: kui kõnealused laternad asuvad üksteise kohal, siis peab päevatulelaterna nullkese paiknema sõiduki keskpikitasapinnal; kui kõnealused laternad asuvad üksteise kõrval, siis ei tohi valgusava serv paikneda sõiduki keskpikitasapinnast kaugemal kui 250 mm.
- 6.13.4.1.2. Päevatulelatern, mis on vastastikku ühendatud teise esilaternaga (kaugtulelaterna või eesmise ääretulelaternaga), peab olema paigaldatud nii, et selle valgusava kaugus sõiduki keskpikitasapinnast ei ole rohkem kui 250 mm.
- 6.13.4.1.3. Kaks päevatulelaternat, millest üks või mõlemad on vastastikku ühendatud teise eesmise laternaga, peavad olema paigaldatud nii, et nende nullkese paikneb sümmeetriliselt sõiduki keskpikitasapinna suhtes.

- 6.13.4.1.4. Kahe päevatulelaterna valgusavade vahekaugus ei tohi ületada 420 mm.
- 6.13.4.1.5. Päevatulelaternate suhtes ei kohaldata maksimaalse vahekauguse nõuet, kui laternad
- on teise esilaternaga grupeeritud, kombineeritud või vastastikku ühendatud või
  - on sõiduki keskpikitasapinnaga ortogonaalselt asetseva mootorratta esikontuuri projektsioonis;
- 6.13.4.2. kõrgus:
mitte vähem kui 250 mm, kuid mitte rohkem kui 1 500 mm maapinnast;
- 6.13.4.3. pikkus:
sõiduki ees.
- 6.13.5. Geomeetiline nähtavus
- Horisontaalne:
20° väljapoole ja 10° sissepoole.
- Vertikaalne: 10° ülespoole ja 10° allapoole.
- 6.13.6. Reguleeritus
Ettepoole. Võib olla liikuv olenevalt pöördenurgast.
- 6.13.7. Elektriühendused
- 6.13.7.1. Kui esituled sisse lülitatakse, peab päevatulelatern automaatselt välja lülituma, välja arvatud juhul, kui esituled annavad vahelduvaid lühiajalisi valgussignaale.
- Kui päevatulelatern või päevatulelaternad on SISSE lülitatud, lülitub tagumine ääretulelatern SISSE. Kui päevatulelatern või päevatulelaternad on SISSE lülitatud, võib eesmine ääretulelatern või ääretulelaternad ja tagumise numbrimärgi valgustusseade olla eraldi ja koos sisse lülitatud.
- 6.13.7.2. Kui eesmise suunatulelaterna ja päevatulelaterna vahekaugus on võrdne või väiksem kui 40 mm, võivad vastava sõidukil külje päevatulelaterna elektriühendused olla järgnevad:
- latern on VÄLJA lülitatud või
  - selle valgustugevus on vähendatud kogu eesmise suunatulelaternate töötükli (nii SEES kui VÄLJAS tsükliosa) jooksul.
- 6.13.7.3. Kui suunatulelatern on vastastikku ühendatud päevatulelaternaga, peab vastaval sõiduki küljel asetsev päevatulelamp olema välja lülitatud kogu suunatulelaterna töötükli (nii SEES kui VÄLJAS tsükliosa) jooksul.
- 6.13.8. Märkulamp
Roheline sisselülitatuse märkulamp, ei ole kohustuslik.
- 6.13.9. Muud nõuded
Päevatulelaterna sümbolit standardis „ISO 2575:2004 – Maanteeõidukid. Juhtseadiste, näidikute ja märgutulede tähised”, võib kasutada sõidukijuhi teavitamiseks sellest, et päevatulelatern on sisse lülitatud.
7. SÕIDUKITÜÜBI VÕI SELLE VALGUSTUS- JA VALGUSSIGNAALSEADMETE MUUTMINE
- 7.1. Kõigist sõidukitüübi või selle valgustus- ja valgussignaalseadmete või eespool punktis 3.2.2 osutatud loetelu muudatustest tuleb teavitada sõidukitüübile tüübikinnituse andnud haldusasutust. Seejärel võib asutus kas:
- 7.1.1. võtta seisukoha, et kõnealustel muudatustel ei ole ebasoovitavat mõju ja et sõiduk vastab igal juhul nõuetele või

- 7.1.2. nõuda katsete tegemise eest vastutavalt tehniliselt teenistuselt uut katsearuannet.
- 7.2. Teade muudatusi käsitleva tüübikinnituse laiendamise või sellest keeldumise kohta edastatakse käesolevat eeskirja kohaldavatele kokkuleppeosalistele punktis 4.3 ettenähtud korras.
- 7.3. Tüübikinnituse laienduse väljastanud pädev asutus määrab kõnealuse laiendusele seerianumbri ning teavitab sellest teisi käesolevat eeskirja kohaldavaid 1958. aasta kokkuleppe osalisi teatisega, mille vorm vastab käesoleva eeskirja 1. lisas esitatud näidisele.
8. TOODANGU NÕUETELE VASTAVUS
- Toodangu nõuetele vastavust tuleb kontrollida kooskõlas kokkuleppe 2. lisaga (E/ECE/324-E/ECE/TRANS/505/Rev.2) ja see peab vastama järgmistele nõuetele:
- 8.1. käesoleva eeskirja alusel heaks kiidetud mootorrattad peavad olema valmistatud nii, et need vastaksid punkti 5 ja 6 nõuete kohaselt kinnitatud tüübile.
- 8.2. Tuleb tagada käesoleva eeskirja 5. lisas sätestatud toodangu miinimumnõuetele vastavuse kontrollimise kord.
- 8.3. Tüübikinnituse andnud pädev asutus võib igal ajal kontrollida igas tootmisüksuses rakendatavaid vastavuse kontrollimise meetodeid. Kontrollle korraldatakse tavaliselt kord aastas.
9. KARISTUSED TOODANGU NÕUETELE MITTEVASTAVUSE KORRAL
- 9.1. Sõidukitüübile käesoleva eeskirja kohaselt antud tüübikinnituse võib tühistada, kui punktis 8.1 sätestatud nõue ei ole täidetud või kui sõiduk ei ole edukalt läbinud punktis 8 sätestatud kontrollimisi.
- 9.2. Kui käesolevat eeskirja kohaldav kokkuleppeosaline tühistab tüübikinnituse, mille ta on varem andnud, teavitab ta sellest kohe teisi käesolevat eeskirja kohaldavaid kokkuleppeosalisi teatisega, mille vorm vastab käesoleva eeskirja 1. lisas esitatud näidisele.
10. TOOTMISE LÕPETAMINE
- Kui tüübikinnituse omanik lõpetab käesoleva eeskirja kohase tüübikinnituse saanud sõidukitüübi tootmise, teavitab ta sellest tüübikinnituse andnud asutust. Asjaomase teatise saamisel teavitab kõnealune asutus sellest teisi käesolevat eeskirja kohaldavaid kokkuleppeosalisi teatisega, mille vorm vastab käesoleva eeskirja 1. lisas esitatud näidisele.
11. ÜLEMINEKUSÄTTED
- 11.1. Alates 01-seeria muudatuste 10. täienduse ametliku jõustumise kuupäevast ei saa käesolevat eeskirja kohaldavad kokkuleppeosalised keelduda tüübikinnituse andmisest käesoleva eeskirja alusel, mida on muudetud 01-seeria muudatuste 10. täiendusega.
- 11.2. Pärast 60 kuu möödumist punkti 11.1 jõustumisest annavad käesolevat eeskirja kohaldavad kokkuleppeosalised tüübikinnitusi vaid juhul, kui kinnitatava sõidukitüübi valgustus- ja valgustussignaalseadmete arv ja paigaldusviis vastab käesoleva eeskirja 01-seeria muudatuste 10. täienduse nõuetele.
- 11.3. Käesoleva eeskirja alusel enne punktis 11.2 nimetatud kuupäeva antud tüübikinnitused jäävad jõusse. Kui sõidukid registreeriti esmakordselt rohkem kui 84 kuud pärast espool punktis 11.1 nimetatud jõustumiskuupäeva, võivad eeskirja kohaldavad kokkuleppeosalised keelduda tüübikinnituse andmisest sõidukitüübile, mille valgustus- ja valgustussignaalseadmete arv ja paigaldusviis ei vasta käesoleva eeskirja 01-seeria muudatuste 10. täiendusele.

12. TÜÜBIKINNITUSKATSETE TEOSTAMISE EEST VASTUTAVATE TEHNILISTE TEENISTUSTE JA HALDUS-
ASUTUSTE NIMED JA AADRESSID

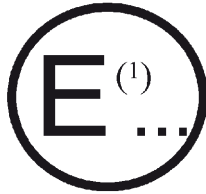
Käesolevat eeskirja kohaldavad 1958. aasta kokkuleppe osalised peavad edastama ÜRO sekretariaadile tüübikinnituskatsete tegemise eest vastutavate tehniliste teenistuste ja nende haldusasutuste nimed ja aadressid, kes annavad tüübikinnituse ja kellele tuleb saata vormikohased teated teistes riikides välja antud tüübikinnituste, nende laiendamise, nende andmisest keeldumise või nende tühistamise kohta.

---

1. LISA

TEATIS

(maksimaalne formaat: A4 (210 × 297 mm))

välja andnud: ametiasutuse nimi

.....
 .....
 .....

Teatis: ⁽²⁾: TÜÜBIKINNITUSE ANDMISE,
 TÜÜBIKINNITUSE LAIENDAMISE,
 TÜÜBIKINNITUSE ANDMISEST KEELDUMISE,
 TÜÜBIKINNITUSE TÜHISTAMISE,
 TOOTMISE LÕPETAMISE

kohta seoses L₃-kategooria sõidukile valgustus- ja valgustussignaalseadmete paigaldamisega vastavalt eeskirjale nr 53.

Tüübikinnitus nr ..... Laiendamine nr .....

1. Sõiduki kaubanimi või kaubamärk: .....
2. Sõidukitüübile tootja antud nimetus: .....
3. Tootja nimi ja aadress: .....
4. Vajaduse korral tootja esindaja nimi ja aadress: .....
 .....
5. Tüübikinnituseks esitamise kuupäev: .....
6. Tüübikinnituskatsete eest vastutav tehniline teenistus: .....
 .....
7. Katsearuande kuupäev: .....
8. Katsearuande number: .....
9. Täpne kirjeldus: .....
 Sõiduki valgustusseadmed:
  - 9.1. Kaugtulelaternad: jah/ei ⁽²⁾
  - 9.2. Lähitulelaternad: jah/ei ⁽²⁾
  - 9.3. Eesmised udutulelaternad: jah/ei ⁽²⁾
  - 9.4. —
  - 9.5. Suunatulelaternad: jah/ei ⁽²⁾
  - 9.6. —
  - 9.7. —
  - 9.8. Ohutuled: jah/ei ⁽²⁾
  - 9.9. Pidurilaternad: jah/ei ⁽²⁾

- 9.10. Tagumise registreerimismärgi valgustusseadis: jah/ei ⁽²⁾
- 9.11. Esmised ääretulelaternad: jah/ei ⁽²⁾
- 9.12. Tagumised ääretulelaternad: jah/ei ⁽²⁾
- 9.13. Tagumised udutulelaternad: jah/ei ⁽²⁾
- 9.14. —
- 9.15. —
- 9.16. Mittekolmnurksed tagumised helkurid: jah/ei ⁽²⁾
- 9.17. —
- 9.18. —
- 9.19. Mittekolmnurksed külgmised helkurid: jah/ei ⁽²⁾
- 9.20. Ekvivalentsed laternad: jah/ei ⁽²⁾
10. Kommentaarid: .....
11. Tootja teatatud massid ⁽³⁾
- 11.1. Töökorras sõiduki mass:
- Kogumass: ..... kg
- Mass esirattale: ..... kg
- Mass tagarattale: ..... kg
- 11.2. Sõiduki täismass:
- Kogumass: ..... kg
- Mass esirattale: ..... kg
- Mass tagarattale: ..... kg
12. Tüübikinnitusmärgi asukoht: .....
13. Laienduse põhjus(ed) (vajaduse korral): .....
14. Tüübikinnitus antakse / seda laiendatakse / selle andmisest keeldutakse / tühistatakse: ⁽²⁾
15. Koht: .....
16. Kuupäev: .....
17. Allkiri: .....
18. Tüübikinnituse andnud haldusastutuse juures hoitavate dokumentide loetelu on lisatud käesolevale teatisele ja see on saadaval nõudmisel.

⁽¹⁾ Tüübikinnituse andnud, seda laiendanud, selle andmisest keeldunud või selle tühistanud riigi tunnusnumber (vt käesoleva eeskirja sätteid kinnituse kohta).

⁽²⁾ Mittevajalik maha tõmmata.

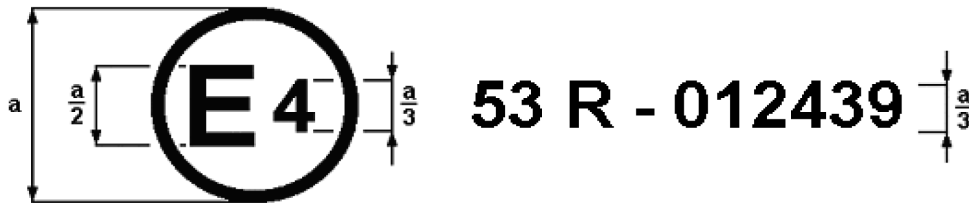
⁽³⁾ Need kohad tuleb täita ainult juhul, kui teostatakse punkti 6.2.5.4 kohane katsetus.

2. LISA

TÜÜBIKINNITUSMÄRGI KUJUNDUS

NÄIDIS A

(vt käesoleva eeskirja punkt 4.4)

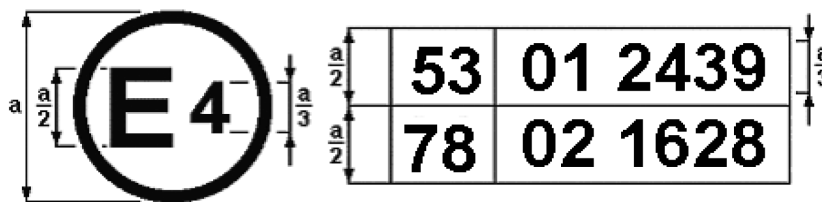

a = 8 mm min

Mootorrattale kinnitatud eespool kujutatud tüüfikinnitusmärk näitab, et asjaomane sõiduk on valgustus- ja valgussignaalseadmetega seoses saanud tüüfikinnituse Madalmaades (E4) eeskirja nr 53 kohaselt, nagu seda on muudetud 01-seeria muudatustega. Tüüfikinnitusnumber tähistab tüüfikinnitust, mis on antud eeskirja nr 53 nõuete kohaselt.

NÄIDIS B

(vt käesoleva eeskirja punkt 4.5)

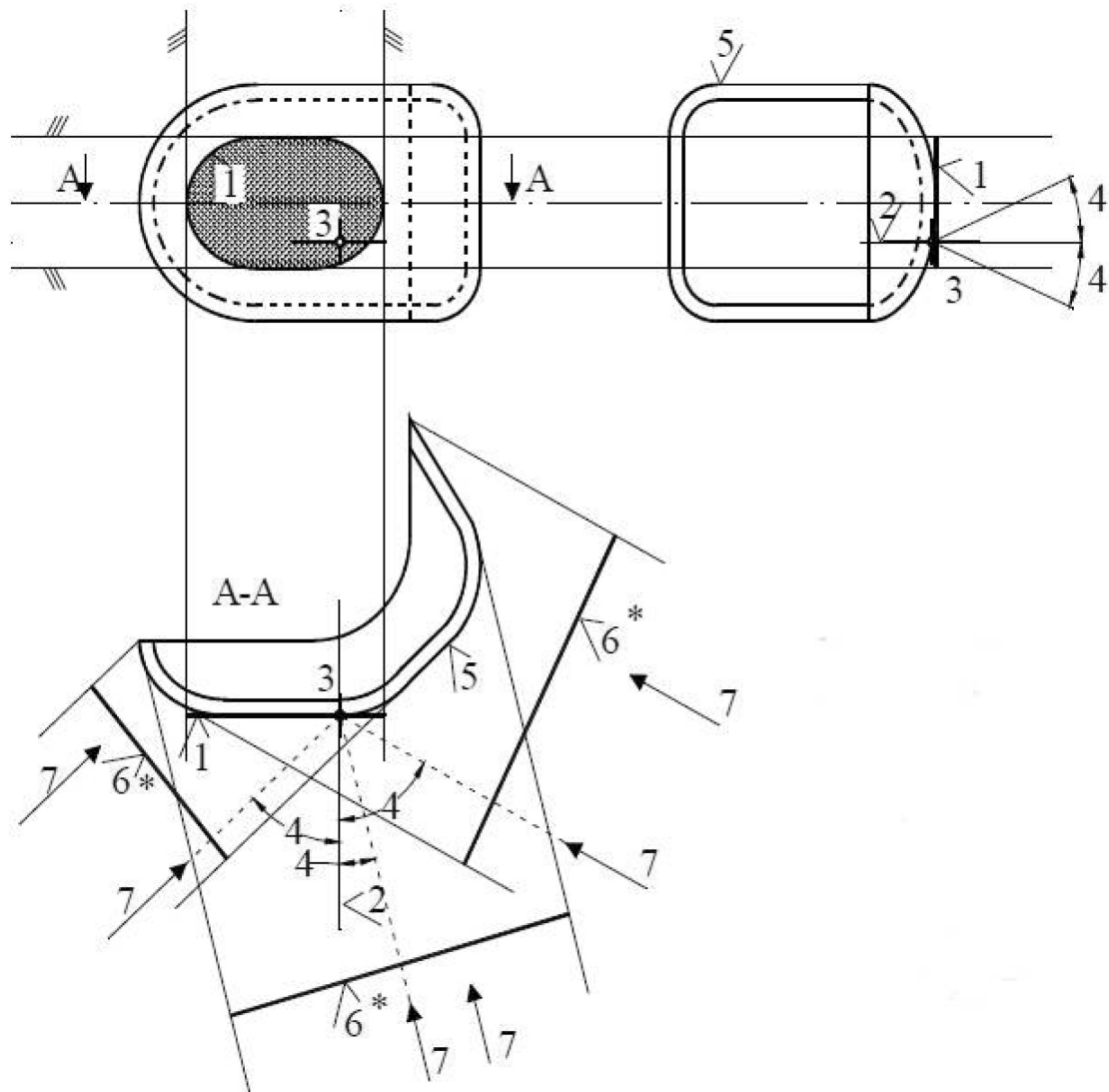
a = 8 mm min

Mootorrattale kinnitatud eespool kujutatud tüüfikinnitusmärk näitab, et asjakohane sõiduk on saanud tüüfikinnituse Madalmaades (E4) vastavalt eeskirjadele nr 53 ja nr 78 ⁽¹⁾. Tüüfikinnitusnumber näitab, et vastavate tüüfikinnituste andmisel hõlmas eeskiri nr 53 01-seeria muudatusi ja eeskiri nr 78 02-seeria muudatusi.

⁽¹⁾ Teine number on esitatud vaid näitena.

3. LISA

LATERNA VALGUSAVAD, NULLTELG JA NULLKESE NING GEOMEETRILISE NÄHTAVUSE NURGAD

* Seda pinda tuleb lugeda valgust kiirgava pinnaga kokkupuutes olevaks

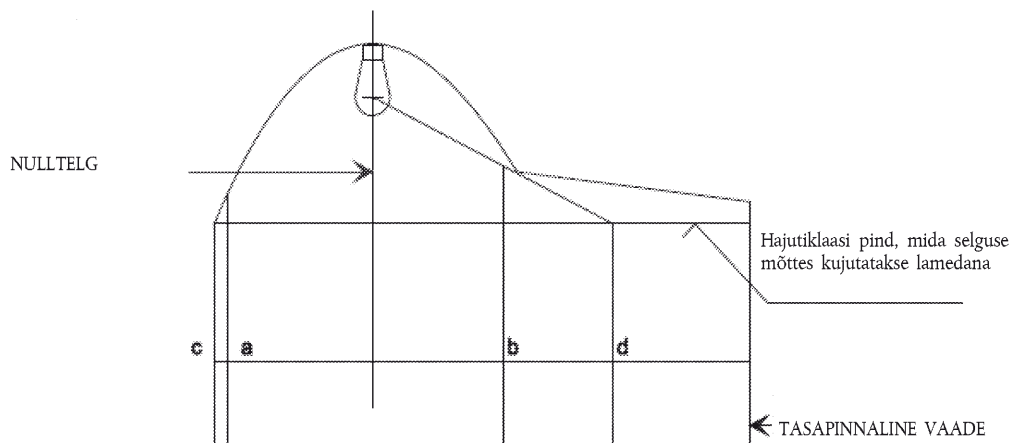
LEGEND

1. Valgusava
2. Nulltelg
3. Nullkese
4. Geomeetrilise nähtavuse nurk
5. Valgust kiirgav pind
6. Nähtav pind
7. Vaatlussuund

VALGUSAVA VÖRRELDUNA VALGUST KIIRGAVA PINNAGA

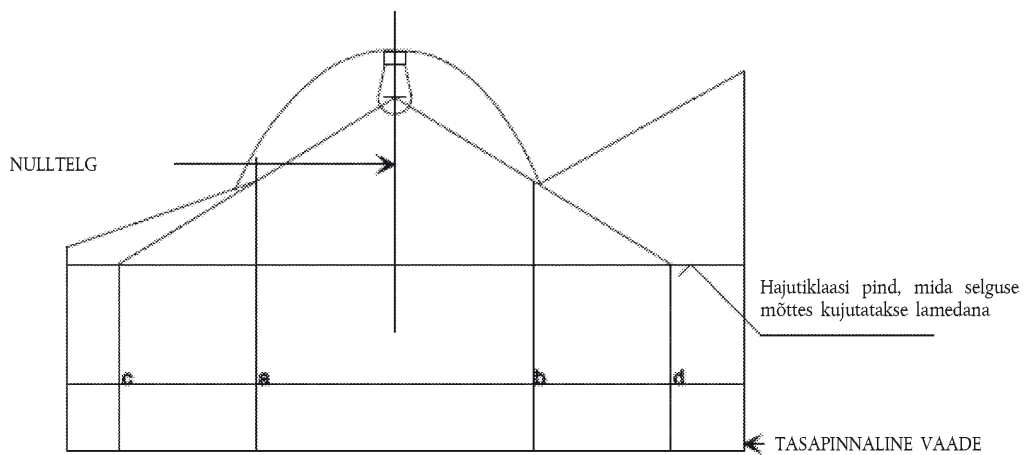
(vt käesoleva eeskirja punktid 2.9 ja 2.8)

SKEEM A

	Valgusava	Valgust kiirgav pind
Servad on	a ja b	c ja d

SKEEM B

	Valgusava	Valgust kiirgav pind
Servad on	a ja b	c ja d

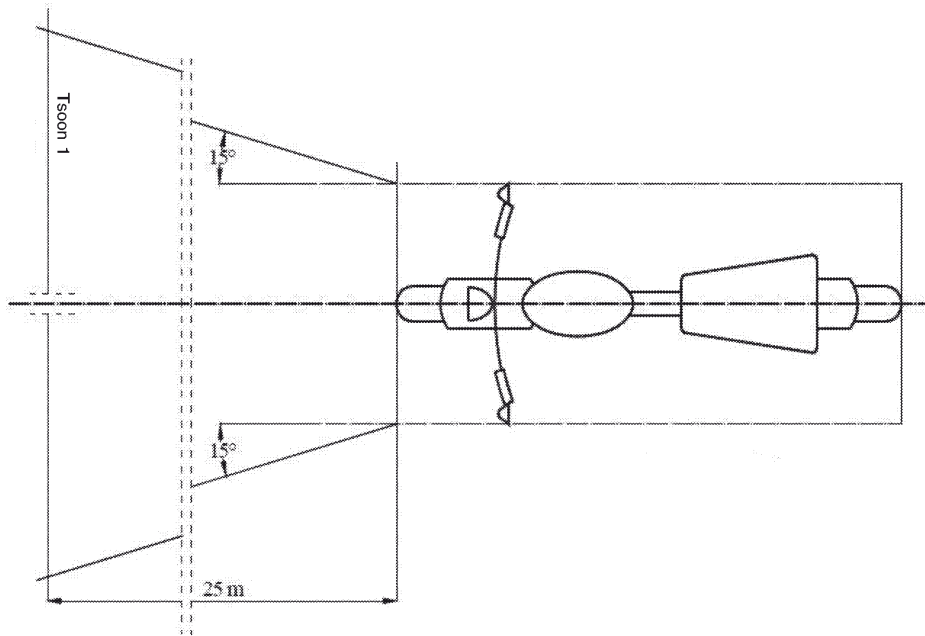
4. LISA

PUNASTE TULEDE NÄHTAVUS EEST JA VALGETE TULEDE NÄHTAVUS TAGANT

(Vt käesoleva eeskirja punkt 5.9)

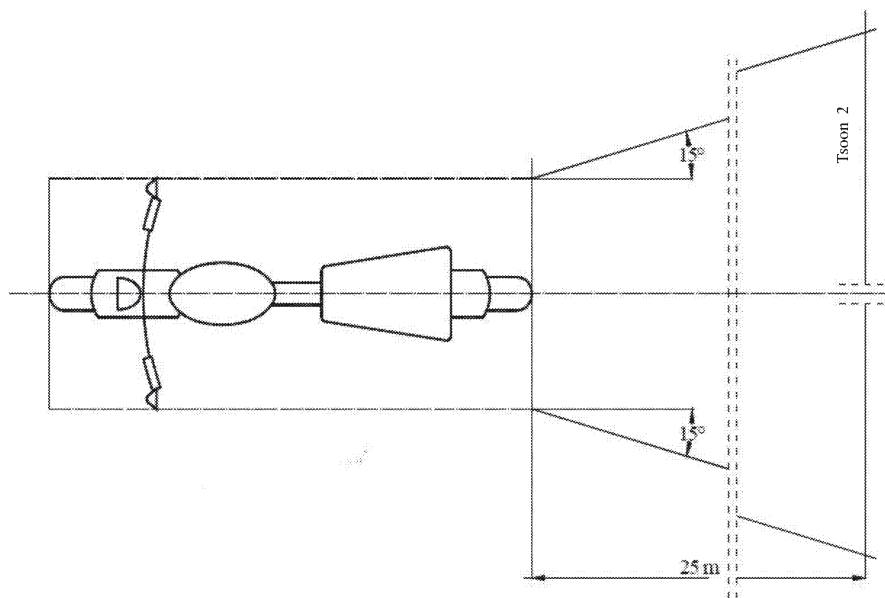
Joonis 1

Punase tule nähtavus eest

Joonis 2

Valge tule nähtavus tagant

5. LISA

TOODANGU NÕUETELE VASTAVUSE KONTROLLIMINE

1. KATSED
- 1.1. Laternate asetus

Käesoleva eeskirja punktis 6 määratletud laternate asendit kontrollitakse vastavalt käesoleva eeskirja punktis 5 sätestatud üldnõuetele. Kauguste mõõdetud väärtused peavad vastama iga laterna suhtes ettenähtud erinõuetele.
- 1.2. Laternate nähtavus
  - 1.2.1. Geomeetrilise nähtavuse nurki tuleb kontrollida vastavalt käesoleva eeskirja punktile 2.11. Nurkade mõõdetud väärtused peavad vastama iga laterna suhtes ettenähtud erinõuetele, kuid nurkade piirväärtuste puhul on lubatud hälve $\pm 3^\circ$, mis on lubatud valgussignaalseadmete paigaldamisel punkti 5.3 kohaselt.
  - 1.2.2. Punase tule nähtavust eest ja valge tule nähtavust tagant kontrollitakse käesoleva eeskirja punkti 5.9 kohaselt.
- 1.3. Lähitulelaternate reguleerimine suunaga ette
  - 1.3.1. Allasuunatud algkalle

(Lähitulelaterna ahenduse allasuunatud algkallet kontrollitakse vastavalt punktis 6.2.5 esitatud nõuetele).
- 1.4. Elektriühendused ja märgulambid

Elektriühendusi tuleb kontrollida kõikide mootorratta elektrisüsteemist elektrienergiat saavate laternate sisselülitamise teel.

Laternad ja märgulambid peavad töötama käesoleva eeskirja punktides 5.10–5.12 sätestatud nõuete ja iga laterna suhtes kohaldatavate erinõuete kohaselt.
- 1.5. Valguse intensiivsus
  - 1.5.1. Kaugtulelaternad

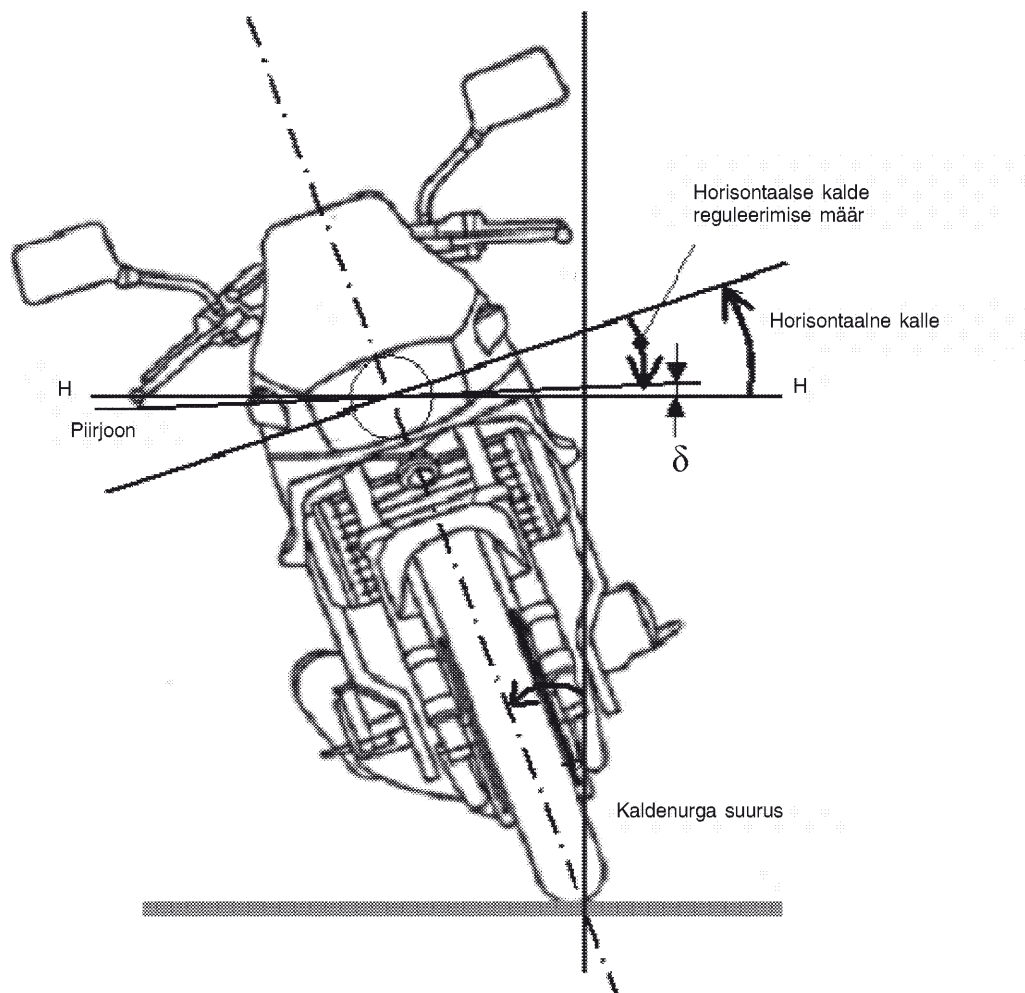
Kaugtulelaterna või -laternate suurim valgustugevus peab vastama käesoleva eeskirja punktis 6.1.9 esitatud nõudele.
- 1.6. Laternate arvu, värvuse, järjestuse ja vajaduse korral laternate kategooria kontrollimiseks kasutatakse laternate ja nende märgistuse visuaalset vaatlust. Need peavad vastama punktis 5.13 sätestatud nõuetele ja iga laterna suhtes kohaldatavatele erinõuetele.

6. LISA

SELGITUSED HORISONTAALKALDE, KALDENURGA SUURUSE JA „ δ ” NURGA KOHTA

Joonis 3

Märkus: joonisel esitatud mootorratas on paremas suunas kaldu.